

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SORUN ALANLARI VE SORUNLARLA BAŞETME YOLLARI: ERCIYES ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Yrd. Doç. Dr. Mustafa KACUR

Erciyes Üniversitesi İletişim Fakültesi, Gazetecilik Bölümü
mkacur@erciyes.edu.tr

Öğr. Gör. Mustafa ATAK

Erciyes Üniversitesi Psikolojik Danışma ve Rehberlik Uyg. ve Araş. Merkezi
matak@erciyes.edu.tr

Öz

Bu çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinin akademik, psikolojik, sosyal, kültürel, ekonomik, sağlık, yaşam, iletişim, meslek edinme ve boş zamanı değerlendirme ile ilgili sorun alanlarının tespit edilmesi ve öğrencilerin bu sorunlarla baş etme yollarının belirlenmesidir. Aynı zamanda öğrencilerin sorun alanları ve sorunlarla baş etme yollarının cinsiyet itibarıyla farklılık oluşturup oluşturmadığı araştırmanın alt amaçları arasında yer almaktadır.

Araştırma, Erciyes Üniversitesi merkez kampüsünde öğrenim gören 1504 öğrenciyle yüz yüze anket tekniği kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin sorun alanları 23 faktör altında toplanmakta ve 10 faktörde cinsiyet itibarıyla farklılık gözlenmektedir. Öğrenciler bir sorunla karşılaştıklarında öncelikle kendi kendilerine araştırma yaparak sorunlarını çözme ya da hafifletme yoluna gitmekte, daha sonra sırasıyla; arkadaşlarından yardım isteme, ailelerinden yardım isteme, herhangi bir yere başvurmadan işi olurlarına bırakma, söz konusu konuyla ilgili bir uzmandan yardım isteme ve ağlayarak sakinleşme eğilimi içindedirler. Araştırma, öğrenci sorunlarının etkin ve verimli bir şekilde çözülebilmesi, rehberlik uygulamalarının geliştirilmesi ve gerekli tedbirlerin doğru biçimde alınabilmesi için temel bir zemin oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Üniversite Öğrencileri, Öğrencilerin Sorun Alanları, Sorunlarla Başetme Yolları,

PROBLEMS FIELDS OF UNIVERSITY STUDENTS AND COPE WITH THE PROBLEMS: ERCIYES UNIVERSITY SAMPLE

Abstract

The aim of this study to determine problems about academically, social, cultural, psychological, economic, healthy, communication, life, the train a qualification and evaluation of free time of university students and to detect how the students cope with these problems. In addition, to evaluate whether there is different the fields of problem and the ways of solve the problems according to sex or not.

This study was carried out in 1504 students who attended Erciyes University using face-to face survey technique. The study results showed that the problems fields of students clustered totally twenty three factors and there was different between girls and boys in ten factors affecting the students. Also this study showed when the students face-to-face one problem, firstly they tried to solve their problems themselves. If they can not solve their problems, they want to help their friends and family, and specialist or they let it ride or they trend calm down by crying, respectively. In conclusion this research results formed a basis for effectively and efficiently solve problems of students, improving guiding applications and taking necessary precautions on time.

Key Words: University Students, Student Problems Field, Cope with the Problems

1. Giriş

Üniversite öğrenciliği, birçok gencin düşlerinde ve hayallerinde özlemle istenen ve beklenen bir yaşam dönemidir. Üniversiteye ilk kez başlayan öğrenciler kendileri için yeni, farklı ve yabancı sayılabilecek bir ortamın içine girmektedirler. Liseden farklı bir özgürlük ve özerklik ortamı içinde mesleki dersler, değişik boyutlardaki arkadaşlıklar ve hoca ilişkileri üniversite öğrenciliği yaşantısının yeni deneyimleri arasında yer alır.

Üniversitede öğrenci olmak, üniversite kazanılan şehirde aileden uzak yaşamak, öğrencilerde kaygı ve stres üretecek bir ortamın oluşmasına sebep olmaktadır. Üniversite öğrencisi, birey olarak kendi gelişimsel sorunları olan bir kişidir. Üniversite öğrencisi ne yetişkindir, ne de çocuktur. Genellikle çocukluktan gençliğe ve yetişkinliğe geçme döneminin sıkıntılarını yaşayan bir bireydir¹. Üniversite öğrencileri, kendi kimliklerini bulma, çocukluk döneminin değerleri yerine toplum değerlerine uyum sağlama, daha geniş toplumsal ve evrensel değerleri benimseme ve sosyal olgunluğa erişme durumundadırlar².

Üniversiteye hazırlık aşamasında, çocuklara yapılan baskılar, başarı merkezli aile tutumları ve daha farklı faktörler öğrencilerde birçok sorunun oluşmasına neden olmaktadır. Sorunlarını öteleyip çözümü, üniversiteye yerleştikten sonraya bırakan gençler, üniversite ortamında bu sorunlarıyla baş etmeye çalışmaktadırlar.

Yetişkinliğe bir adım olarak kabul edilen üniversite hayatında, ergenliğin bitişi ile tanımlanamayan bazı sorunlar süregelir. Örneğin, geleneksel sosyal değerler, karşı cinsiyetteki arkadaşlar, yaşam biçimi konusundaki kaygılar devam

¹ E. Özgüven, E. “Üniversite Öğrencilerinin Sorunları ve Başetme Yolları” *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı: 7, 1992, s. 6.

² F. Çuhadaroğlu, “Üniversite Gençlerinde Kimlik Bocalamaları”. *Üniversite Gençliğinde Uyum Sorunları Sempozyumu Bilimsel Çalışmaları*, Bilkent Üniversitesi Psikolojik Danışma ve Araştırma Merkezi, Ankara, 1989, ss.35-41.

edebilir. Özellikle üniversite birinci sınıf öğrencilerinin karşılaştıkları, yeni bir ideoloji benimseme, değişik felsefi inançlar edinme gibi değişiklikler öğrencilerin yaşamını etkileyebilir. Pek çok öğrenci, ailelerinin yargı alanlarından uzak kaldığından, onlara karşı isyancı davranışlar; yerini, yeni belirsiz şeylerle ilgili davranışlara bırakabilir ve kişi, bu değişik davranışlar karşısında karmaşa yaşayabileceğinden psikolojik yardıma ihtiyaç duyabilir.

Yaşamın önemli bir parçasını oluşturan üniversite çağı, ergenlik dönemi gibi yaşam krizinin ardından başlaması nedeniyle üzerinde özenle durmayı ve araştırma yapmayı gerektiren bir dönemdir. Öğrencilerin geçirmiş oldukları gelişim aşamasına, farklı ortamlarda bulunma zorunluluğu, değişim koşulları ve çevresel faktörler de eklenince "üniversite öğrenimi" olgusu başlı başına bir araştırma konusu haline gelmektedir. Bu açıdan üniversite öğrencilerinin ihtiyaçları, problemleri, yaşam sorunları, iletişim sorunları, kimlik gelişimleri, üniversite ortamına uyum süreçleri, mesleki tutum girişimleri, psikolojik hizmetlerden faydalanma imkânları ve tutumları, üniversitelerin psikolojik hizmetler servislerinin daha kapsamlı faaliyet gösterebilmesinde, öğrenciye yönelik kişilik hizmetlerinin geliştirebilmesinde ve daha iyi yapılandırılmasında büyük önem taşımaktadır³.

2. Literatür İncelemesi

Öğrencilerin sorun alanlarının belirlenmesi konusu incelendiğinde, bu konunun 1980'li yıllardan itibaren önem kazanmaya başladığı görülmektedir. Özellikle son yıllarda, öğrencilerin rekabete dayalı sınavlarla streslerinin artması, kendilerini rahat ifade edememeleri, rekabet koşullarında sürekli değişikliklerin yaşanması, aile baskısı vb. faktörler, araştırmacıları üniversite öğrencilerinin sorunlarını tanımlama ve sorunlarını gidermeye yönelik çalışmalara yönlendirmiştir. Literatürde öğrenci sorunları ve sorunlarla baş etme yolları ile ilgili önemli araştırmalardan bazıları aşağıda özetlenmektedir.

Henriksen (1995), üniversiteye yeni başlayan öğrencilerin, üniversitenin akademik ve sosyal ortamıyla tanıştırmak için düzenlenmiş birçok etkinlikten oluşan ve üniversite yaşamına uyum sağlamalarını, üniversiteli olmanın farkını yaşamalarını, üniversitenin akademik ve sosyal olanaklarını tanımalarını kolaylaştırmayı amaçlayan alıştırma (oryantasyon) programlarına benzer danışmanlık ve oryantasyon programları üzerine ABD'de yaptığı çalışmada, üniversiteye ve kolejlere yeni başlayan öğrencilere hizmet ve yardım için uygulanmakta olan danışmanlık ve oryantasyon programlarının öğrencilerin

---

³ G. Özbay, *Üniversite Öğrencilerinin Problem Alanlarını Belirlemeye Yönelik Bir Ölçek Geliştirme Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması*, K. T. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trabzon, 1997.

karşılaşabilecekleri sorunları çözmelerine ve uyumlarının sağlanmasına yardım etmekte ve akademik başarılarının arttırılmasında önemli olduğunu ifade etmektedir⁴.

Ekşi (1982), “gençler ve sorunları”na ilişkin olarak yaptığı araştırmada, üniversite öğrencilerinin yüzde 70'inin ekonomik, yüzde 40'ının barınma, erkeklerin yüzde 43 ve kızların yüzde 28'inin arkadaşlık ilişkisi kurma, yüzde 29'unun fakülte ve üniversite hayatına uyum sağlama, erkeklerin yüzde 77'sinin ve kızların yüzde 63'ünün kişisel nitelikte sorunları bulunduğunu ve öğrencilerin yaklaşık yüzde 86'sının üniversitelerde 1980 öncesinde görülen "terör" olaylarından huzursuz olduklarını ortaya koymuştur⁵.

Özdemir (1985), üniversite öğrencilerinin sorunları konusunda yaptığı araştırmada öğrencilerin en çok vurguladıkları problemin "okul" ve "başarı" ile ilgili olduğunu, bunu, "gelecek", "aile" ve "kız-erkek arkadaşlığı" sorunlarının izlediğini, kızların üniversitede problem çeşidi ve problem sayısı itibarıyla erkeklerden daha çok sorunlarının bulunduğunu, öğrencilerin ruhsal bozukluklarına ilişkin olarak, yüksek öğrenim gençliği arasında karşılaşılan ruhsal bozukluklar içinde “kimlik kargaşası” veya kimlik karışıklığından kaynaklanan uyum bozukluğunun olduğunu ortaya koymuştur. Bu araştırmada aynı zamanda, üniversite öğrencilerinin yüzde 80'inin derslere karşı ilgisizlik, akademik başarıda gerileme, beslenme ve uyku bozuklukları, depresif duygular, çabuk öfkelenme gibi ortaya çıkan belirtiler ve uyum bozuklukları olduğunu da desteklemektedir. Özdemir; çalışmasında, aile ile ilgili problem yaşayanlarla akademik ve mesleki problemler yaşayanların nevrotik ve depresif belirtilerinin daha çok olduğunu ifade etmektedir⁶.

Bilgin (2001), Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde 642 öğrenci ile yaptığı “Üniversite Öğrencilerinin Sorunları ve Değerleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi” konulu araştırmasında, öğrencilerin en önemli sorunlarının sırasıyla, ailevi sorunlar, ekonomik sorunlar, düşüncelerini ifade ile ilgili sorunlar, mesleki gelecek endişesi, istemediği yerde eğitim alma ile ilgili sorunlar olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca, Bilgin, araştırmasında ailevi sorunların ekonomik sorunlardan daha fazla olmasının aile yapısının yeniden sorgulanması açısından önemli olduğunu belirtmektedir⁷.

---

⁴ J.A.S.Henriksen. “Orientation and Counseling in a California Community Collage: Surveying the Perspectives of a Multicultural Student Population”, *Community Collage Review*, Vol. 23(2), 1995, s.59.

⁵ Aysel Ekşi, *Gençlerimiz ve Sorunları*, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1982.

⁶ E. Özdemir, *Gazi Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Problemleri*, Hacettepe Üniversitesi Psikolojik Hizmetler Ana Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 1985.

⁷ Mehmet Bilgin, “Üniversite Öğrencilerinin Sorunları ile Değerleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, *Ç.Ü Eğitim Fakültesi Dergisi*, Vol. 2 No. 20, 2001, ss.18-25.

Güldiken ve Özekicioğlu (2004), öğrencilerin barınma sorunlarıyla ilgili yaptıkları çalışmada, evde barınan öğrencilerin, kiraların yüksek olması nedeniyle ekonomik sorunlarının olduğunu ve evde kalan öğrenci sayısının 3'ten fazla olması nedeniyle yeterince ders çalışma imkânlarının olmadığını; devlet yurtlarında kalan öğrencilerin temizlik, TV izleyememe, ders çalışamama ve giriş-çıkış saatleri ile ilgili sorunlarının olduğunu tespit etmişlerdir⁸.

Özbay (1997), yaptığı çalışmada, akademik alanlarla ilgili sorunların birçoğunun öğrenciyi üniversiteye girmeye iten nedenlerden kaynaklandığını belirtmektedir. Özbay'a göre bir meslek sahibi olmak, kişilik geliştirmek, aileden ayrılıp bağımsız olmak, bir statü sahibi olmak ve bilimsel çalışma yapmak genellikle üniversiteye girişteki asıl nedenler değildir. Asıl nedenler psikolojik, ekonomik ve toplumsal olmak üzere üç boyutlu olarak düşünülebilir⁹.

Gizir'in 2005 yılında ODTÜ son sınıf öğrencilerinin problemleri konulu çalışmasında, öğretim üyeleri ile ilgili problemlerinin fakültelere göre dağılımında, anlayış ve yakınlık göstermeme, iletişim kurmaktan kaçınma ve öğretme becerisinin yetersizliği ile ilgili problem alanlarında Mühendislik Fakültesi öğrencilerinin daha çok problem yaşadığı; öğrenciler arasında ayırım yapma alanında Mimarlık Fakültesi öğrencilerinin daha çok problem yaşadığı; uygun ölçme ve değerlendirme teknikleri kullanmama, akademik ve bilimsel kaygılardan uzaklaşma alanlarında İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin daha çok problem yaşadığı ve konularına hâkim olamama alanlarında ise Fen-Edebiyat Fakültesi öğrencileri daha çok problem yaşadıkları tespit edilmiştir¹⁰.

Kıranşal, Biçer ve diğerlerinin 2008 yılında yaptığı çalışmada, öğrencilerin bir sorunla karşılaştıklarında, öncelikle problemlerini kendilerinin çözdükleri daha sonra sırasıyla ailesinden, arkadaşlarından yardım aldıkları, danışman öğretim elemanı ve uzman kişi yardım talebinin oldukça yetersiz boyutlarda olduğu vurgulanmıştır¹¹.

Özgüven (1992) tarafından yapılan araştırmada öğrencilerin psikolojik sıkıntı ve problemlerinin kaynaklarının en çok dersler ve başarı durumu ile ilgili

⁸ N. Güldiken ve H. Özekicioğlu, "Anadolu Üniversitelerinde Ailelerinden Uzakta Öğrenim Gören Öğrencilerin Barınmaya İlişkin Sorunları", *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Cilt 5, Sayı 1, 2004, ss.169-170.

⁹ G.Özbay, *Üniversite Öğrencilerinin Problem Alanlarını Belirlemeye Yönelik Bir Ölçek Geliştirme Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması*, K. T. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trabzon, 1997.

¹⁰ Cem Ali Gizir, "Orta Doğu Teknik Üniversitesi Son Sınıf Öğrencilerinin Problemleri Üzerine Bir Çalışma", *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 1, Sayı 2, Mersin, Aralık 2005, s.200.

¹¹ Nilüfer Kıranşal, Necla Biçer ve diğerleri, "Kars Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Okuldaki Akademik Danışmanlık Hizmeti İle İlgili Görüş ve Beklentilerinin İncelenmesi", *Maltepe Üniversitesi Hemsirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*, Cilt:1,Sayı:2, Aralık 2008, s.19.

olduğu daha sonra sırasıyla geleceğe yönelik durumlar, kişisel nedenler, ekonomik durumlar, yurt koşulları, karşı cinsten arkadaşlar, üniversite öğretim elemanları ve yurttaki oda arkadaşları olduğu tespit edilmiştir¹².

Twenge, 2009 yılında yaptığı çalışmada, sorunlu öğrenci sayılarının gittikçe arttığını, A.B.D. Kansas Devlet Üniversitesindeki danışmanlık merkezinde,1988 ve 2001 yılları arasında depresyon tedavisi gören öğrencilerin sayısının iki katına, intihar edenlerin sayısının ise üç katına çıktığını ifade etmiştir¹³.

Mazıcıoğlu ve Öztürk'ün 2003 yılında öğrencilerin beslenme alışkanlıkları ve bunu etkileyen faktörler konusunda yaptıkları araştırmaya göre, üniversite öğrencilerinin sık öğün atladıkları, evde kalanların daha düzenli kahvaltı yaptıkları ve en düzenli alınan öğünün akşam yemekleri olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca erkek öğrencilerle kız öğrenciler arasında sigara içimi yönünden belirgin farklılıklar belirlenmiştir. Öğrencilerin üniversite eğitiminin başlaması ile birlikte o zamana kadar alıştıkları aile ortamları içerisinde ayrılmaları, dış etkilere daha açık hale gelmeleri ve kendi özgür seçimlerini daha belirgin şekilde yapmaya başlıyor olmaları nedeniyle beslenmelerinde yeni bir dönem başlamaktadır. Bu dönemin belirleyici özelliği, ekonomik problemler ve yeni kurulacak bir düzene uyum sağlama çabalarıdır. Beslenme alışkanlıklarında ortaya çıkabilecek yeni formlar üniversite öğrenimi sonrasına taşınacaktır. Öğrencilerin beslenme eğilimlerinin tespiti erişkin dönemde beslenme alışkanlıklarının düzenlenmesi ve uygunsuz beslenmenin yol açabileceği muhtemel bozuklukların önlenmesi açısından önemlidir¹⁴.

Yeşilyaprak (1986) öğrencilerin iletişim sorunlarıyla ilgili yaptığı araştırmada, lise ve üniversite öğrencilerinin iletişim yeterlikleriyle ilgili ciddi sorunların olduğunu tespit etmiştir. Yeşilyaprak bu sorunlardan bazılarının; topluluk içinde konuşamama, karşı cinsle arkadaşlık etmekten çekinme ve ana-baba ile sorunlarını tartışamama olduğunu ifade etmiştir¹⁵.

Çulha ve Dereli'nin (1987) yaptığı araştırmada, iletişim sorunlarının ülkemizde artma eğilimi gösterdiği vurgulanmaktadır. Araştırmada üniversite öğrencilerinin genellikle duygu ve düşüncelerini açıkça söyleyememe, rahat konuşamama, yaş ve sosyal statü olarak daha büyüklerle iletişim kuramama, bir

¹² İbrahim Ethem Özgüven, "Öğrencilerinin Sorunları ve Başetme Yolları", *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı: 7, 1992, s.8.

¹³ J.M. Twenge, *Ben Nesli*, Çeviren:Esra Öztürk, Kaknüs Yayınları,İstanbul, 2009, s.148.

¹⁴ Mümtaz Mazıcıoğlu ve Ahmet Öztürk."Üniversite 3 ve 4. Sınıf Öğrencilerinde Beslenme Alışkanlıkları ve Bunu Etkileyen Faktörler", *Erciyes Tıp Dergisi*, Cilt:25. Sayı:4, 2003, s.172.

¹⁵ Binnur Yeşilyaprak, "Üniversite Gençliğinin Psikolojik Sorunları", *Psikoloji Dergisi*, Sayı 20, 1986, s.82.

arkadaş grubuna girememe ve karşı cinsle arkadaş olamama gibi iletişim sorunları yaşadıkları belirtilmektedir¹⁶.

3. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Üniversite öğrencilerinin sorunların çözüme kavuşturulması ve sağlıklı bir genç nesil yetiştirilmesi sürecinde, öğrenci sorun alanlarının tespit edilmesi ile ilgili çalışmalar ciddi önem taşımaktadır. Bu çalışma, bu tür ilgi ve amaçları kapsayan konular üzerinde odaklanma gereğinden doğmuştur. Araştırmanın temel amacı, Erciyes Üniversitesi öğrencilerinin belirlenen konulardaki (akademik, psikolojik, sosyal, kültürel, ekonomik, sağlık, yaşam, iletişim, meslek edinme ve boş zamanı değerlendirme) sorun alanlarını ve bu sorunlarını hafifletmek ya da gidermek için ne tür yollara başvurduklarını belirlemektir. Aynı zamanda öğrencilerin sorun alanları ve sorunlarla baş etme yollarının cinsiyet itibarıyla farklılık oluşturup oluşturmadığı araştırmanın alt amaçları arasında yer almaktadır.

Araştırma, öğrenci sorunlarının etkin ve verimli bir şekilde çözülebilmesi, rehberlik uygulamalarının geliştirilmesi ve gerekli tedbirlerin doğru biçimde alınabilmesi için temel bir zemin oluşturmaktadır. Özellikle Erciyes üniversitesi bünyesinde faaliyet gösteren Psikolojik Danışma ve Rehberlik Uygulama ve Araştırma Merkezi'ne bilimsel veri tabanı oluşturması, öğrencilerin sorun alanları ile ilgili mevcut durumu analiz etmesi araştırmanın önemini ve özgün değerini artırmaktadır. Bu bağlamda çalışmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmaktadır:

Araştırma Sorusu1: Araştırmaya katılan öğrencilerin sorunları hangi faktörler altında toplanmaktadır?

Araştırma Sorusu 2: Araştırmaya katılan öğrencilerin sorun alanları cinsiyetlerine göre farklılık göstermekte midir?

Araştırma Sorusu3: Araştırmaya katılan öğrencilerin sorunlarını hafifletmek ya da gidermek için başvurdukları yollar nelerdir?

Araştırma Sorusu4: Araştırmaya katılan öğrencilerin sorunlarını hafifletmek ya da gidermek için başvurdukları yollar cinsiyetlerine göre farklılık göstermekte midir?

4. Yöntem

Bu araştırma, bilgilerin sağlanması ve kullanılması yönünden tanımlayıcı araştırma sınıfına girmektedir. Araştırmada hem birincil hem de ikincil veriler bir arada kullanılmıştır. Öncelikle, literatür taraması yapılarak ikincil kaynaklardan konu ile ilgili kavramsal bilgiler toplanmış ve daha önce yapılmış olan çalışmalar

¹⁶ M. Çulha, A. Atlas Dereli. "Atılganlık Eğitimi Programı" *Psikoloji Dergisi*, Sayı 21, Cilt 6, 1987, s.124.

incelenmiştir. Daha sonra uygulamalı bir araştırma yapılarak birincil veriler toplanmıştır. Bu amaçla bir anket formu geliştirilmiş Erciyes Üniversitesi öğrencilerinin belirlenen konulardaki (akademik, psikolojik, sosyal, kültürel, ekonomik, sağlık, yaşam, iletişim, meslek edinme ve boş zamanı değerlendirme) sorunları ve bu sorunlarını hafifletmek ya da gidermek için ne tür yollara başvurdukları tespit edilmiştir.

4.1. Araştırmanın Uygulanması ve Örneklem

Araştırmanın ana kütesini Erciyes Üniversitesi merkez kampüs öğrencileri teşkil etmektedir. Erciyes Üniversitesi merkez kampüsünde 15 fakülte, 9 yüksekokul ve 4 enstitü bulunmaktadır. Burada okuyan öğrenci sayısı toplamı ise yaklaşık 35.000'dir¹⁷. Bu, araştırmanın ana nüfusunu oluşturmaktadır. 0.05 anlamlılık düzeyinde %95 güven aralığında 35000 kişilik bir ana nüfus Kurtuluş'a göre 321¹⁸, Ural ve Kılıç'a göre 381 örneklem büyüklüğü ile temsil edilebilmektedir¹⁹. Tabachnick ve Fidell (1996) çok değişkenli araştırmalar için örneklem büyüklüğünün değişken sayısının on katı ya da daha fazla alınmasının araştırmanın daha güvenilir sonuçlar vermesi bakımından önemli olduğunu ifade etmişlerdir²⁰. Bu durum dikkate alınarak 4 farklı grupta toplam 100 ifade yer alan araştırmada toplam 1520 anket uygulanmıştır. Araştırmada eksik ve yanlış doldurulan anket sayısı 16'dır. Eksik ve yanlış doldurulan anketler değerlendirme dışı bırakılmış ve toplamda 1504 öğrenciye anket uygulanmıştır Yani örneklem ve değişken arasındaki oran 15,04 tür.

4.2. Veri Toplama Araçları

Öğrencilerin sorunlarını ve bu sorunlarla baş etme yollarını belirlemek amacıyla iki bölümden oluşan anket formu hazırlanmıştır. Anket formu geliştirilirken, 1965 yılında Feriha Baymur tarafından hazırlanan "öğrenci sorunları envanteri"²¹nden yararlanılmıştır. İlk bölüm, araştırmanın temel amaçlarına ulaşmayı sağlayacak, toplamda 100 maddelik bir sorun envanterinden, ikinci bölüm, öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerini keşfetmeye yönelik sorulardan meydana gelmektedir.

¹⁷ http://www.erciyes.edu.tr/tr/index.asp?menu=GenelBilgiler&eru_sayfa=ogrencis, (Erişim Tarihi: 01.07. 2011).

¹⁸ Kemal Kurtuluş, *Pazarlama Araştırmaları*, Avcıol Basım Yayın, İstanbul, 1998, s.236.

¹⁹ Ayhan Ural, İbrahim Kılıç, *Bilimsel Araştırma Süreci ve SPSS İle Veri Analizi*, Detay Yayıncılık, Ankara 2006, s.249.

²⁰ Joseph F. Hair, Rolph E. Anderson ve diğerleri, *Multivariate Data Analysis*, Prentice-Hall, USA, 2008, s.99.

²¹ Feriha Baymur, Lise ve Dengi Okullara Devam Eden Öğrencilerin Problemleri, *Yayınlanmamış Araştırma*, MEB Eğitim Araştırmaları Servisi, 1965.

Anket formu saha uygulamasından önce 50 kişilik bir grup üzerinde ön teste tabi tutulmuş, son kontroller yapıldıktan sonra uygulamaya hazır hale getirilmiştir.

4.3. Verilerin Analizi ve Kullanılan Testler

Alan araştırması 2010-2011 eğitim-öğretim döneminde, öğrencilerle yüzyüze görüşme yoluyla, 1-31 Mart tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen veriler SPSS 17.0 istatistik programı kullanılarak işlenmiştir. Verilerin analizinde öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerini ortaya koymak amacıyla frekans dağılımları gibi betimleyici istatistik teknikleri esas alınmıştır. Araştırmanın temel amaçlarından olan sorun alanlarının belli gruplar altında toplanmasında ve alt grupların belirlenmesinde keşfedici faktör analizi kullanılmıştır. Tespit edilen sorun alanları ve öğrencilerin sorunlarla baş etme yolları ile öğrencilerin cinsiyetleri arasındaki ilişkiler ise ki-kare ve t-testi aracılığıyla test edilmiştir.

5. Bulgular

5.1. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Bazı Sosyo-Demografik Özellikleri

Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özellikleri, sorun alanları ve sorunları hafifletme/çözme yollarında farklılık gösterebilmesi açısından önemlidir. Bu sebeple öncelikle araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özellikleri incelenmiştir.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özellikleri

Cinsiyet	Frekans	Yüzde	Yaş	Frekans	Yüzde
Bayan	654	43.8	17-19 Yaş	216	18.3
Erkek	839	56.2	20-22 Yaş	623	52.8
TOPLAM	1493	100.0	23-25 Yaş	273	23.2
Annenin Eğitim Durumu	Frekans	Yüzde	26-28 Yaş	46	3.9
Okur-yazar değil	124	8.4	29 ve üstü	21	1.8
Okur-yazar	196	13.2	TOPLAM	1179	100.0
İlkokul mezunu	482	32.5	İkamet Durumu	Frekans	Yüzde
Ortaokul mezunu	191	12.9	Ailemin yanında	370	24,9
Lise ve dengi okul mezunu	302	20.4	Devlet yurdunda	296	19,9
Üniversite mezunu	151	10.2	Özel yurttta	312	21,0
Y.Lisans/Doktora mezunu	36	2.4	Arkadaşlarımla birlikte evde	367	24,7
TOPLAM	1482	100.0	Vakıf evlerinde	72	4,8

Babanın Eğitim Durumu	Frekans	Yüzde	Diğer	68	4,6
Okur-yazar değil	39	2.6	TOPLAM	1485	100,0
Okur-yazar	113	7.6	Anne-Baba Durumu	Frekans	Yüzde
İlkokul mezunu	295	19.9	Evli ve bir arada yaşıyorlar	1216	82.1
Ortaokul mezunu	226	15.2	Evliler ancak bir arada yaşamıyorlar	82	5.5
Lise ve dengi okul mezunu	433	29.3	Boşandılar	52	3.5
Üniversite mezunu	324	21.8	Anne hayatta değil	28	1.9
Y.Lisans/Doktora mezunu	54	3.6	Baba hayatta değil	85	5.7
TOPLAM	1484	100.0	Her ikisi de hayatta değil	19	1.3
Üniv. Öncesi Yerleşim Yeri	Frekans	Yüzde	TOPLAM	1482	100.0
Köy	115	7.7	Ailenin Gelir Durumu	Frekans	Yüzde
Kasaba	208	14.0	Düşük	169	11.4
Şehir Merkezi	755	50.8	Orta	1106	74.6
Büyük Şehir Merkezi	407	27.4	Yüksek	208	14.0
TOPLAM	1485	100.0	TOPLAM	1483	100.0

Araştırmaya katılan öğrencilerin yüzde 56,2'si erkek, yüzde 43,8'i ise bayandır. Erciyes Üniversitesi öğrencilerinin cinsiyet dağılımı ile araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet dağılımı karşılaştırıldığında ikisi arasında uyum olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin yüzde 18,3'ü 17-19 yaş grubunda, yüzde 52,8'i 20-22 yaş grubunda, yüzde 23,2'si 23-25 yaş grubunda, yüzde 3,9'u 26-28 yaş grubunda ve yüzde 1,8'i 29 ve üstü yaş grubundadır. Yaş ortalamalarının en fazla olduğu grup 20-22 yaş grubudur.

Öğrencilerin büyük kısmının (%82,1) annesi ve babası bir arada yaşamaktadır. Bunu yüzde 5,7 ile babası hayatta olmayanlar, yüzde 5,5 ile evli ancak bir arada yaşamayanlar, yüzde 3,5 ile boşanmışlar, yüzde 1,9 ile annesi hayatta olmayanlar ve yüzde 1,3 ile hem annesi hem babası hayatta olmayanlar izlemektedir.

Ebeveyn eğitimleri açısından, öğrencilerin annelerinin, sırasıyla, yüzde 32,5'i ilköğretim mezunu, yüzde 20,4'ü lise ve dengi mezunu, yüzde 13,2'si okuryazar, yüzde 12,9'u ortaokul mezunu, yüzde 10,2'si üniversite mezunu, yüzde 8,4'ü okur-yazarlığı olmayan ve yüzde 2,4'ü lisansüstü mezundur. İlköğretim (ortaokul dâhil) ve daha düşük eğitime sahip olan annelerin oranı yüzde 67 olması dikkat çekicidir. Lise ve üstü okul mezunu olanların oranı ise yüzde 33'tür. Öğrencilerin babaları ise en fazla yüzde 29,3 ile lise ve dengi mezundur. Bunu

sırasıyla yüzde 21,8 ile üniversite mezunları, yüzde 19,9 ile ilkokul mezunları, yüzde 15,2 ile ortaokul mezunları, yüzde 7,6 ile okuryazarlar, yüzde 3,6 ile lisan üstü mezunları ve yüzde 2,6 ile okur-yazar olmayanlar izlemektedir. Annelerin eğitim durumu ile babaların eğitim durumu kıyaslandığında babaların daha çok formal eğitim aldıkları oldukça açık bir şekilde görülmektedir. İlköğretim (ortaokul dâhil) ve daha düşük eğitime sahip olanların oranı yüzde 45,3 iken lise ve üstü okul mezunu olanların oranı yüzde 54,7'dir.

Öğrenciler, üniversite öncesi hayatlarının büyük kısmını şehir merkezlerinde geçirmişlerdir (%50,8). Köy ve kasabada yaşayanların toplam oranı yüzde 21,7'dir.

Öğrencilerin ailelerinin büyük kısmının gelir durumu yüzde 74,6 oranla orta düzeyken, kalan kısmı yüzde 14,0 oranla üst düzey ve yüzde 11,4 oranla alt düzey grubundadır.

Eğitim-öğretim dönemi içinde öğrencilerin yüzde 24,9'u ailesinin yanında, yüzde 24,7'si arkadaşları ile birlikte evde, yüzde 21'i özel yurtlarda, yüzde 19,9'u devlet yurdunda ve yüzde 4,8'i vakıf yurtlarında kalmaktadırlar.

5.2. Öğrencilerin Sorun Alanları

Saha araştırmasına katılan öğrencilere 3 grupta beşli likert tipi ölçeğinde 101 soru sorulmuştur. Öğrencilerin sorun alanlarını tespit etmek amacıyla her grup soruya faktör analizi uygulanmış, öz değer (evigen value) ve yamaç eğrisi grafiği (scree plot) incelemesi sonucunda üç grupta toplam 23 faktör grubu (sorun alanı) belirlenmiştir. Ölçekte yer alan ifadelerin faktör yüklemesi, aritmetik ortalaması ve standart sapma değerleri aşağıdaki tablolarda gösterilmektedir. Faktör gruplarının sınıflandırılmasında ve değerlendirilmesinde değişkenlerin daha kolay tanımlanabilmesini sağlayan faktör döndürme (Rotated Component Matrix) sonuçları kullanılmıştır. Verilerin kendi içindeki iç tutarlılığının olup olmadığını belirlemek amacıyla güvenilirlik analizi (Cronbach's Alpha) yapılmış ve güvenilirlik katsayısı öğrencilerin akademik, boş zamanları değerlendirme ve kültürel sorunlar envanterinde .829; yaşam, sağlık, ekonomik ve meslek edinme sorunları envanterinde .885; psiko-sosyal sorunlar ve iletişim sorunları envanterinde .949 olarak bulunmuştur. Alfa değerinin .70 ve üzerinde olması yeterli görülmektedir²².

²² Remzi Altunışık, Recai Coşkun ve Diğerleri, *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri, SPSS Uygulamalı, Geliştirilmiş Beşinci Baskı*, Sakarya, Sakarya Yayıncılık, 2007, s.226.

Tablo 2. Öğrencilerin Akademik, Boş Zamanları Değerlendirme ve Kültürel Sorunlar Envanterinde Etkili Olan Faktörler

Faktörler	$\bar{X}$	SD	Faktör Yükleri
Faktör 1: Ders çalışma ve sınavla ilgili sorunlar			
Sınav sorularını anlamakta güçlük çekiyorum	2.64	1.17	.774
Sınav kaygısı / heyecanı çekiyorum	2.97	1.26	.726
Sınavlarda verilen süreleri iyi kullanamıyorum	2.83	1.21	.725
Çalışıp başarılı olamamak beni üzüyor	2.93	1.31	.719
İyi çalışma yollarını bilmiyorum	2.72	1.21	.679
Kendimi öğrenimimi tamamlayabilecek güçte hissetmiyorum	2.56	1.31	.619
Faktör 2: İdari sorunlar			
Yönetmelikleri tam olarak bilmiyorum	3.17	1.17	.688
Haftalık ders programları iyi yapılmıyor	2.98	1.24	.672
Dersler çok zor, anlamadan ezberlemek zorunda kalıyorum	2.87	1.19	.596
Karşılaştığım öğrenim sorunlarına üniversitede yardım edebilecek kimseyi bulamıyorum	2.95	1.18	.580
Sınıflar çok kalabalık, öğrenci sayısının fazla olması sebebiyle dersi rahatça dinleyemiyorum	2.59	1.34	.523
Faktör 3: Eğitim sorunları			
Bölümümüzde kütüphane olmasını istiyorum	3.46	1.40	.719
Yabancı dil eğitiminin yetersiz olması beni üzüyor	3.26	1.42	.666
Laboratuvarlarda kullanılan aletleri/cihazları yetersiz buluyorum	3.17	1.33	.628
Üniversitemizin daha iyi bir eğitim vermesini isterdim	3.56	1.28	.614
Sınavların üst üste yapılması sınav verimimi düşürüyor	3.48	1.33	.419
Faktör 4: Ders dışı faaliyetlerle ilgili sorunlar			
Eğlenmek için yeterince zaman ve yer yok	3.18	1.33	.767
Ders dışı zamanlarda dinlenecek bir yer yok	2.90	1.32	.762
Ders dışında dergi, gazete, kitap gibi yayınları takip edemiyorum	2.95	1.23	.635
Bütün vaktimi çalışarak geçirmek zorunda kalıyorum	2.75	1.23	.624
Faktör 5: Sosyo-kültürel sorunlar			
Okulda spor çalışmalarına yeterince önem verilmiyor	3.36	1.33	.790
Sosyal ve kültürel etkinlikler için gerekli malzeme ve tesisler yetersiz	3.40	1.29	.751
Sinema, konser, tiyatro biletlerini pahalı buluyorum	3.43	1.31	.635
Faktör 6: Boş vakitle ilgili sorunlar			
Boş vakitlerimin çoğunu televizyon izleyerek geçiriyorum.	2.70	1.28	.725
Tatil aylarımı boş geçiriyorum.	2.79	1.27	.723
Ev işleri çok vaktimi alıyor.	2.56	1.31	.656
Faktör 7: Bölümle ilgili sorunlar			
Başka bir okula gitmeyi isterdim.	3.14	1.39	.817
Öğrencisi olduğum bölümü sevmiyorum.	2.70	1.42	.692
Faktör 8: Öğretim üyeleri/elemanları ile ilgili sorunlar			
Öğretim üyelerinin ve görevlilerinin yetersizlikleri ve devamsızlıkları çalışmalarımızı aksatıyor	2.64	1.16	.737

Tablo 2'ye göre öğrencilerin akademik, boş zamanları değerlendirme ve kültürel sorunlar envanterinde etkili olan sekiz faktör belirlenmiştir. İçerdiği değişkenlerden (ifadeler) dolayı ilk faktör, *ders çalışma ve sınavla ilgili sorunlar*; ikinci faktör, *idari sorunlar*; üçüncü faktör, *eğitim sorunları*; dördüncü faktör, *ders dışı faaliyetlerle ilgili sorunlar*; beşinci faktör, *sosyo-kültürel sorunlar*; altıncı faktör, *boş vakitle ilgili sorunlar*; yedinci faktör, *bölümle ilgili sorunlar* ve sekizinci faktör, *öğretim üyeleri/elemanları ile ilgili sorunlar* olarak adlandırılmıştır.

Tablo 3. Akademik, Boş Zamanları Değerlendirme ve Kültürel Sorunlar Envanterinde Etkili Olan Faktörlerin Özdeğerleri, Açıklanan Varyansları ve Güvenirlikleri

Faktörler	Öz değer (Eigenvalue)	Açıklanan Varyans (%)	Güvenirlik (α)
1.1. Ders çalışma ve sınavla ilgili sorunlar	5.145	15.533	,704
1.2. İdari sorunlar	2.494	7.684	,643
1.3. Eğitim sorunları	1.693	7.454	,661
1.4. Ders dışı faaliyetlerle ilgili sorunlar	1.452	7.421	,702
1.5. Sosyo-kültürel sorunlar	1.370	6.749	,677
1.6. Boş vakitle ilgili sorunlar	1.278	6.099	,508
1.7. Bölümle ilgili sorunlar	1,229	4.707	,564
1.8. Öğretim üyeleri/elemanları ile ilgili sorunlar	1,008	4.385	---
TOPLAM		60,032	,829
KMO Measure of Sampling A.= .833; Bartlett's Test of Sphericity: $X^2=7228.492$; df=406; p=.000			

Tablo 3 öğrencilerin akademik, boş zamanları değerlendirme ve kültürel sorunlar envanterinde etkili olan sekiz faktörün öz değer, açıklanan varyans ve güvenilirlik analizi (Cronbach's Alpha) değerlerini göstermektedir. Özdeğeri 1'den büyük olan faktörler toplam varyansın yüzde 60,032'sini açıklamaktadır ve bu oranın yüzde 60'ın üzerinde çıkması araştırmalarda arzu edilen bir orandır²³. KMO (Kaiser-Meyer- Olkin Measure of Sampling Adequacy) testi ,833 olarak bulunmuştur. Faktör analizi yapılan örneklemin yeterli olduğu söylenebilir²⁴. Barlett testi $x^2=7228.492$ çıkmıştır ve ana kütle içerisindeki değişkenler arasında ,000 anlamlılık düzeyinde bir ilişki vardır.

²³ Mahir Nakip, *Pazarlama Araştırmaları*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2003, s.409.

²⁴ Altunışık, Coşkun ve Diğerleri, s.226.

Tablo 4. Öğrencilerin Yaşam, Sağlık, Ekonomik ve Meslek Edinme Sorunları Envanterinde Etkili Olan Faktörler

Faktörler	$\bar{X}$	SD	Faktör Yükleri
Faktör 1: Yaşam sorunları			
Büyükşehir yaşamını benimseyemedim ve sorunlarıyla başa çıkamıyorum.	2.24	1.28	.714
Kaldığım yerde sağlıklı temiz bir ortam yok.	2.26	1.29	.698
Kaldığım yerde rahat değilim.	2.39	1.34	.680
Parasal durumun arkadaşlarım arasında küçük düşmeme sebep oluyor.	2.09	1.25	.640
Maddi durumum dengeli ve yeterli beslenmeme olanak vermiyor.	2.29	1.27	.571
Faktör 2: Ekonomik sorunlar			
Okul masraflarımı karşılayamıyorum.	2.70	1.30	.790
Aylık gelirim masraflarımı karşılamıyor.	2.96	1.33	.747
Parasızlık yüzünden okumaya devam edemeyeceğimden korkuyorum.	2.25	1.32	.674
Ailemden yeterince ekonomik destek göremiyorum.	2.31	1.32	.620
Para kazanmak için boş zamanlarımda yapacak iş bulamıyorum.	2.73	1.47	.564
Hemen hayata atılıp ailemi geçindirmek zorundayım.	2.66	1.44	.509
Geçim zorluğu evimizde huzursuzluk yaratıyor.	2.45	1.36	.492
Faktör 3: Sağlık sorunları			
Sık sık hastalanıyorum.	2.36	1.25	.771
Sağlığım için kaygılanıyorum.	2.49	1.33	.709
Tırnaklarımı yiyorum.	2.10	1.33	.647
Ellerimde titreme oluyor.	2.29	1.30	.632
Fazla iştahlıyım.	2.64	1.28	.531
Faktör 4: Meslek edinme sorunları			
Mezun olduktan sonra iş bulamama ihtimali beni korkutuyor.	3.19	1.37	.781
“Bitirince ne iş yapacaksın?” sorusunu geçiştirmeye çalışıyorum.	2.72	1.36	.739
Eğitim gördüğüm alanda meslek bulamayacağımı düşünüyorum.	2.72	1.31	.738
Çok kazançlı bir işi nasıl bulabilirim diye düşünüyorum.	3.30	1.34	.683
Faktör 5: Kötü alışkanlıklarla ilgili sorunlar			
Çok fazla alkol kullanıyorum.	1.99	1.28	.712
Çok fazla sigara içiyorum.	2.28	1.44	.699
İyi uyuyamıyorum.	2.73	1.29	.679
Uyku hapi kullanmak zorunda kalıyorum.	1.86	1.25	.569
Faktör 6: Ailevi sorunlar			
Babamın bizler için çalışıp yorulmasına üzülüyorum.	3.29	1.39	.837
Annemin çok çalışıp yorulmasına üzülüyorum.	3.17	1.40	.814
Faktör 7: Temizlik sorunları			
Yemekhanenin ve kantinin temizliğinden hoşnut değilim.	2.91	1.33	.821
Tuvaletlerin temiz olmaması beni rahatsız ediyor.	3.29	1.39	.763

Öğrencilerin yaşam, sağlık, ekonomik ve meslek edinme sorunları envanterinde etkili olan yedi faktör belirlenmiştir. İçerdiği değişkenlere göre ilk faktör, *yaşam sorunları*; ikinci faktör, *ekonomik sorunlar*; üçüncü faktör, *sağlık*

sorunları; dördüncü faktör, meslek edinme sorunları; beşinci faktör, kötü alışkanlıklarla ilgili sorunlar; altıncı faktör, ailevi sorunlar ve yedinci faktör, psiko-sosyal sorunlar adı altında gruplandırılmıştır.

Tablo 5. Yaşam, Sağlık, Ekonomik ve Meslek Edinme Sorunları Envanterinde Etkili Olan Faktörlerin Özdeğerleri, Açıklanan Varyansları ve Güvenilirlikleri

Faktörler	Özdeğer (Eigenvalue)	Açıklanan Varyans (%)	Güvenirlilik (α)
2.1. Yaşam sorunları	7.428	12.250	,799
2.2. Ekonomik sorunlar	3.145	11.467	,833
2.3. Sağlık sorunları	1.710	9.075	,731
2.4. Meslek edinme sorunları	1.511	8.847	,783
2.5. Kötü alışkanlıklarla ilgili sorunlar	1.474	7.543	,732
2.6. Ailevi sorunlar	1.239	6.304	,770
2.7. Psiko-sosyal sorunlar	1.129	5.327	,600
TOPLAM		60.813	,885
KMO Measure of Sampling A.= .889; Bartlett's Test of Sphericity: $X^2=14180.018$; $df=406$; $p=.000$			

Öğrencilerin yaşam, sağlık, ekonomik ve meslek edinme sorunları envanterinde etkili olan yedi faktörün özdeğer, açıklanan varyans ve güvenilirlik analizi (Cronbach's Alpha) değerleri incelendiğinde, özdeğeri 1'den büyük olan faktörlerin toplam varyansın yüzde 60,813'ünü açıkladığı, KMO testinin ,889 olduğu, Bartlett testinin $x^2=14180.018$ çıktığı ve değişkenler arasında ,000 anlamlılık düzeyinde bir ilişkinin var olduğu görülmektedir.

Tablo 6. Öğrencilerin Psiko-Sosyal Sorunlar ve İletişim Sorunları Envanterinde Etkili Olan Faktörler

Faktörler	$\bar{X}$	SD	Faktör Yükleri
Faktör 1: Çevreyle iletişim sorunları			
Derste anlamadığım yerleri sormaktan kaçınıyorum.	2.57	1.28	,723
Karşımdakilerle konuşurken onlarla göz teması kurmaktan kaçınıyorum	2.35	1.23	,719
Kendimi başkasının yerine koyamıyorum	2.30	1.19	,702
Çevremdeki arkadaşlarımla uyum sağlayamıyorum	2.25	1.17	,688
Karşımdakini dikkatli bir şekilde dinlemekte güçlük çekiyorum	2.36	1.18	,674
Hata yaptığımda arkadaşlarımdan özür dilemek ve anlaşmazlığı ortadan kaldırmak isterim.	3.37	1.37	,408
Faktör 2: Psikolojik sorunlar			
Hayal kırıklığına uğruyorum.	2.64	1.19	,791
Yaptıklarımın pişmanlık duyuyorum	2.54	1.16	,755
Kendimi yalnız hissediyorum	2.54	1.24	,667

Geleceğimi karanlık görüyorum.	2.41	1.26	,622
Korunmaya ve desteklenmeye ihtiyacım var.	2.44	1.28	,577
Hata yapmaktan korkuyorum.	2.76	1.27	,566
Faktör 3: Kişilerarası iletişim sorunları			
Israrlara bir türlü hayır diyemiyorum.	2.84	1.30	,763
Flört ilişkilerinden rahatsız oluyorum.	2.61	1.39	,692
Karşı cins tarafından yanlış anlaşılıyorum.	2.45	1.28	,641
Gelecekteki hayat arkadaşımı nasıl seçeceğimi bilemiyorum.	2.64	1.34	,636
Karşı cinsle güvenmiyorum.	2.93	1.37	,634
Mutlu bir evlilik yapamayacağımdan korkuyorum	2.61	1.34	,548
Faktör 4: Aile ve toplumla ilgili sorunlar			
Ailem beni bir an evvel evlendirmek istiyor	2.00	1.28	,751
Olduğumdan başka türlü görünmeye çalışıyorum	1.97	1.19	,733
Annem ve babam arasındaki anlaşmazlıklar beni kaygılandırıyor	2.01	1.24	,677
Aşğılık duygusuna kapılıyorum	2.01	1.21	,574
Kendimi başarısız görüyorum	2.39	1.22	,521
Toplum baskısından sıkılıyorum	2.50	1.30	,516
Faktör 5: Kendini ifade etme sorunları			
İnsanlarla iletişimde güçlük çekiyorum.	2.22	1.17	,800
Eleştirilere tahammül edemiyorum.	2.47	1.14	,699
Aklımdaki fikirleri ifade etmekte güçlük çekiyorum.	2.49	1.15	,541
Haklı olduğum durumlarda bile arkadaşlarımı ikna etmekte zorlanıyorum.	2.41	1.15	,489
Ailemle fikirlerimiz çatışıyor, anlaşamıyoruz	2.39	1.18	,456
Faktör 6: Psikolojik destekle ilgili sorunlar			
Psikolojik yardım almaya ihtiyacım var	2.22	1.28	,631
Üniversitede problemlerim ve üzüntülerim hakkında akıl danışacağım kimse bulamıyorum	2.63	1.33	,630
Faktör 7: Diğer sorunlar			
Ailemden uzak kalmak bana zor geliyor	2.63	1.36	,771
Dert ortağım olabilecek bir yakınım yok	2.45	1.28	,619
Diğer Sorunlar	2.99	1.45	,572
Faktör 8: İçsel iletişim sorunları			
Kendimi yeterince tanımıyorum	2.32	1.27	,579

Tablo 6 öğrencilerin psiko-sosyal sorunlar ve iletişim sorunları envanterinde etkili olan sekiz faktörü göstermektedir. Sorun alanları değişken özelliklerine göre çevreyle iletişim sorunları, psikolojik sorunlar, kişilerarası iletişim sorunları, aile ve toplumla ilgili sorunlar, kendini ifade etme sorunları, psikolojik destekle ilgili sorunlar, diğer sorunlar ve içsel iletişim sorunları olarak isimlendirilmiştir.

Tablo 7. Psiko-Sosyal Sorunlar ve İletişim Sorunları Envanterinde Etkili Olan Faktörlerin Özdeğerleri, Açıklanan Varyansları ve Güvenirlikleri

Faktörler	Özdeğer (Eigenvalue)	Açıklanan Varyans (%)	Güvenirlik (α)
3.1. Çevreyle iletişim sorunları	13,114	11,964	,720
3.2. Psikolojik sorunlar	2,661	11,588	,827
3.3. Kişilerarası iletişim sorunları	1,907	10,618	,770
3.4. Aile ve toplumla ilgili sorunlar	1,716	10,497	,801
3.5. Kendini ifade etme sorunları	1,335	7,744	,747
3.6. Psikolojik destekle ilgili sorunlar	1,302	6,828	,665
3.7. Diğer sorunlar	1,087	5,869	,541
3.8. İçsel iletişim sorunları	1,017	3,862	--
TOPLAM		68,971	,949
KMO Measure of Sampling A.= .861; Bartlett's Test of Sphericity: $X^2=2473,829$; df=595; p=.000			

Öğrencilerin psiko-sosyal sorunlar ve iletişim sorunları envanterinde etkili olan sekiz faktörün özdeğer, açıklanan varyans ve güvenirlik analizi (Cronbach's Alpha) değerleri incelendiğinde, özdeğeri 1'den büyük olan faktörlerin, toplam varyansın yüzde 68,971'ini açıkladığı, KMO testinin ,861 olduğu, Bartlett testinin $x^2=2473,829$ çıktığı ve değişkenler arasında ,000 anlamlılık düzeyinde bir ilişkinin var olduğu görülmektedir.

Faktörler arası ilişkinin düzeyini tanımlamak amacıyla yapılan korelasyon analizi sonuçları değerlendirildiğinde önemli görülen bazı sonuçlar aşağıda sıralanmıştır:

Faktör 1.1 (Ders çalışma ve sınavla ilgili sorunlar) ile Faktör 3.2 (Psikolojik sorunlar) arasında pozitif yönde ilişki bulunmuştur ($r=.594$, $p<.01$). Yani psikolojik sorun yaşayan öğrenciler aynı zamanda ders çalışma ve sınavlarla ilgili de sorun yaşamaktadırlar.

Faktör 1.6 (Boş vakitle ilgili sorunlar) ile Faktör 1.1 (Ders çalışma ve sınavla ilgili sorunlar) arasında pozitif yönde ilişki bulunmuştur ($r=.534$, $p<.01$). Yani boş vakitle ilgili sorun yaşayan öğrenciler aynı zamanda ders çalışma ve sınavla ilgili sorunlar da yaşamaktadırlar.

Faktör 2.4 (Meslek edinme sorunları) ile Faktör 2.2 (Ekonomik sorunlar) arasında pozitif yönde ilişki bulunmuştur ($r=.620$, $p<.01$). Yani meslek edinme kaygısı konusunda sorun yaşayan öğrenciler aynı zamanda ekonomik sorunlar da yaşamaktadırlar.

Faktör 3.6 (Psikolojik destekle ilgili sorunlar) ile hem Faktör 3.3 (Kişilerarası iletişim sorunları) hem de Faktör 3.8 (İçsel iletişim sorunları) arasında pozitif yönde ilişki bulunmuştur. Yani psikolojik destekle ilgili sorunlar yaşayan öğrenciler, hem kişilerarası iletişim sorunu ($r=.555$, $p<.01$), hem de içsel iletişim sorunları ($r=.645$, $p<.01$) yaşamaktadırlar.

Faktör 3.1 (Çevreyle iletişim sorunları) ile Faktör 3.5 (Kendini ifade etme sorunları) arasında pozitif yönde ilişki bulunmuştur ($r=.713$, $p<.01$). Yani kendini ifade etme sorunu yaşayan öğrenciler aynı zamanda çevreyle iletişim sorunları da yaşamaktadırlar.

Faktör 3.4 (Aile ve toplumla ilgili sorunlar) ile Faktör 3.2 (Psikolojik sorunlar) arasında pozitif yönde ilişki bulunmuştur ($r=.743$, $p<.01$). Yani aile ve toplumla ilgili sorun yaşayan öğrenciler aynı zamanda psikolojik sorunlar da yaşamaktadırlar.

Erciyes Üniversitesi öğrencilerinin sorun alanlarının cinsiyetlerine göre değişip değişmediği Tablo 8'de gösterilmektedir. Cinsiyet ve sorun alanları arasındaki farkın incelenmesinde öncelikle varyans Levene F testine bakılması gereklidir²⁵. t değerinin hesaplanmasında grupların varyansları eşit (homojen) ise, ancak o zaman evren için ortak varyans tahmini yapılabilmektedir²⁶. Aşağıdaki sorun alanları ve cinsiyet arasındaki ilişkilerin tümünde Levene F testi $p > .05$ olduğu için dağılım homojendir.

---

²⁵ İrfan Erdoğan, *Pozitivist Metodoloji*, Erk yayınları, Ankara, 2003, s.323.

²⁶ Şener Büyüköztürk, *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi*, Pegema Yayınları, Ankara, 2004, s.39.

Tablo 8. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Sorun Alanları Farkını Gösteren Bağımsız Örneklem T-Testi Sonuçları

Sorun Alanları (Faktörler)	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	SD	t-value	Sig.
Öğretim üyeleri/elemanlarıyla ilgili sorunlar	Bayan	646	2,53	1,15	-3,184	,001
	Erkek	831	2,72	1,16		
Yaşam sorunları	Bayan	629	2,09	,93	-5,414	,000
	Erkek	812	2,36	,96		
Ekonomik sorunlar	Bayan	622	2,41	,92	-6,130	,000
	Erkek	813	2,72	,98		
Sağlık sorunları	Bayan	625	2,30	,90	-2,691	,007
	Erkek	812	2,43	,91		
Meslek edinme sorunları	Bayan	627	2,90	1,07	-2,774	,006
	Erkek	822	3,05	1,03		
Kötü alışkanlıklarla ilgili sorunlar	Bayan	623	1,98	,93	-7,816	,000
	Erkek	805	2,38	,98		
Çevreyle iletişim sorunları	Bayan	621	2,44	,80	-3,641	,000
	Erkek	802	2,60	,79		
Aile ve toplumla ilgili sorunlar	Bayan	621	2,01	,85	-4,737	,000
	Erkek	808	2,23	,89		
Kendini ifade etme sorunları	Bayan	637	2,33	,81	-2,652	,008
	Erkek	815	2,44	,82		
Psikolojik destekle ilgili sorunlar	Bayan	642	2,35	1,10	-2,178	,029
	Erkek	821	2,48	1,15		

Tablo 8'e göre bayan öğrencilerin öğretim üyeleri/elemanlarıyla ilgili sorunları ($t = -3,184$; $p < .001$), yaşam sorunları ($t = -5,414$; $p < .000$), ekonomik sorunları ($t = -6,130$; $p < .000$), sağlık sorunları ($t = -2,691$; $p < .007$), meslek edinme sorunları ($t = -2,774$; $p < .006$), kötü alışkanlıklarla ilgili sorunları ($t = -7,816$; $p < .000$), çevreyle iletişim sorunları ($t = -3,641$; $p < .000$), aile ve toplumla ilgili sorunları ($t = -4,737$; $p < .000$), kendini ifade etme sorunları ($t = -2,652$; $p < .008$) ve psikolojik destekle ilgili sorunları ($t = -2,178$; $p < .029$) erkeklere kıyasla daha fazladır. Yani cinsiyetle Tablo 8'deki sorun alanları arasında anlamlı bir farklılık varken, ders çalışma ve sınavla ilgili sorunlar, idari sorunlar, eğitim sorunları, ders dışı faaliyetlerle ilgili sorunlar, sosyo-kültürel sorunlar, boş vakitle ilgili sorunlar, bölümle ilgili sorunlar, ailevi sorunlar, psiko-sosyal sorunlar, psikolojik sorunlar, kişilerarası iletişim sorunları, diğer sorunlar ve içsel iletişim sorunları anlamlı bir farklılık yoktur.

5.3. Öğrencilerin Sorunlarla Başetme Yolları

Erciyes Üniversitesi öğrencilerine herhangi bir sorunla karşılaştıklarında sorunlarla nasıl baş ettiklerini öğrenmek amacıyla karşılaştıkları sorun/sorunları hafifletmek ya da çözmek için neler yaptıkları sorulmuştur. Alınan cevaplara göre öğrenciler, bir sorunla karşılaştıklarında öncelikle, yüzde 26,9 oranla kendi kendilerine araştırma yaparak sorunlarını çözmeye ya da hafifletme yoluna gitmektedirler. Daha sonra sırasıyla yüzde 25,0 oranla arkadaşlarından yardım isteme, yüzde 18,8 oranla ailelerinden yardım isteme, yüzde 13,5 oranla herhangi bir yere başvurmadan işi olurlarına bırakma, yüzde 6,5 oranla söz konusu konuyla ilgili bir uzmandan yardım isteme, yüzde 5,8 oranla ağlayarak sakinleşme ve yüzde 3,5 oranla ankette yer almayan diğer bir seçeneğe başvurma eğilimi içindedirler.

Tablo 9. Öğrencilerin Sorunlarla Başetme Yolları

	Frekans	Yüzde
Arkadaşımdan yardım isterim	352	25.0
Kendim araştırarak bulurum	379	26.9
Ailemden yardım isterim	265	18.8
Söz konusu konuyla ilgili bir uzmandan yardım isterim	91	6.5
Herhangi bir yere başvurmam, olurlarına bırakırım	190	13.5
Ağlayarak sakinleşiyorum	82	5.8
Diğer	49	3.5
TOPLAM	1408	100.0

Öğrencilerin sorun/sorunlarla karşılaştıklarında sorun/sorunlarla ilgili bir uzmandan yardım isteme oranlarının çok düşük olması dikkat çekicidir. Öğrencilerin sorunlarıyla daha iyi baş edebilmesi ve alternatif çözümler üretebilmesi, konunun uzmanları ile etkili iletişimde bulunabilmesine bağlıdır. Erciyes Üniversitesi, öğrencilerine birçok konuda yardımcı olabilmek amacıyla 2010 yılında Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri Birimini kurmuştur. Öğrencilerin bu birimden haberdar olup olmadıklarını tespit etmek için sorulan soruya verilen cevaplara göre, araştırmaya katılanların büyük çoğunluğu yüzde 65,7 oranla Erciyes Üniversitesi'nde Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri Birimi'nin kurulduğundan haberdar değildir. Haberdar olanların ise yüzde 86,2'si bu birimle hiç diyaloga geçmiştir.

Tablo 10. ERREM Birimi İle Diyaloga Geçme Durumu

	Frekans	Yüzde
Evet	204	13.8
Hayır	1277	86.2
TOPLAM	1481	100.0

Bireye yardım etmenin özünü oluşturan rehberlik hizmetleri genel olarak tanımlanacak olursa “rehberlik, bireye kendini anlaması, çevredeki olanakları tanınması ve doğru tercihler yaparak kendini gerçekleştirmesi için yapılan sistematik ve profesyonel yardım sürecidir”. Yardım kavramıyla kastedilen tavsiye vermek, akıl öğretmek, bireyi doğru olduğu varsayılan bir hareket tarzı benimsemeye ve uygulamaya zorlamak olmayıp, onun çeşitli seçenekleri tanımada en uygun olanı seçmesi için gerekli değerlendirmeyi yapabilecek hale gelmesine çalışmaktır. Rehberlik hizmetleri birey merkezli, sürekli ve insanın var olduğu her yerde yapılması gereken hizmetlerdir. Genel anlamda rehberlik hizmetlerine bakıldığında, bu hizmetlerin, bireye yardım etme ve psikolojik bir yardım olduğu; yol gösterme, öğüt verme, bilgi yardımı olmadığı görülmektedir. Bu süreçte hem yardım alan hem de yardımcı eden önemlidir ve bunlar arasındaki ilişkinin istekliliği ve gönüllülüğü esas alınmalıdır²⁷.

Üniversitelerin Mediko-Sosyal, Sağlık, Kültür ve Spor Dairesi'ne bağlı rehberlik ve danışma merkezlerinin 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nda yapılan değişiklikle 2880 sayılı Kanun'un değişik 46. ve 47. maddesinde belirtilen öğrenci kişilik hizmetleri, psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerini de kapsayacak şekilde kurulması²⁸ yasal açıdan zorunlu olmasına rağmen psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri istenilen düzeyde tüm üniversitelerimizde yaygınlaştırılmamaktadır. ERÜ Psikolojik Danışma ve Rehberlik Uygulama ve Araştırma Merkezi 2009 yılından beri öğrencilere bireysel ve grupla psikolojik danışmanlık desteği sağlamakta ve öğrencilerin sorunlarının çözümü noktasında yardımcı olmaktadır.

Öğrencilerin sorunlarıyla dahi iyi baş edebilmesi, alternatif çözüm yolları üretebilmesi bakımından Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri Birimi önemli bir yardımcıdır. ERREM birimini tanıtan broşürlerin hazırlanması, gazete ve televizyonda tanıtım programlarının yapılması, seminerlerin verilmesi ve öğrencilerin akademik danışmanları tarafından yönlendirilmesi öğrencilerin bu birimi tanımaları ve birimden haberdar olmaları konusunda önemli rol oynayabilir.

²⁷ M. Kepçeoğlu, *Psikolojik Danışma ve Rehberlik*, Ankara Yayınevi, Ankara, 1992.

²⁸ T.C. Resmi Gazete, 3 Şubat 1984, Sayı: 18301.

Tablo 11. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Sorunlarıyla Başetme Yolları

Sorunlarla Başetme Yolları / Cinsiyet	Bayan	Erkek	Toplam
Arkadaşımdan yardım isterim	154 (%43.8)	198 (%56.2)	352 (%100)
Kendim araştırarak bulurum	139 (%36.9)	238 (%63.1)	377 (%100)
Ailemden yardım isterim	148 (%55.8)	117 (%44.2)	265 (%100)
Söz konusu konuyla ilgili bir uzmandan yardım isterim	33 (%36.3)	58 (%63.7)	91 (%100)
Herhangi bir yere başvurmam, oluruna bırakırım	74 (%39.3)	114 (%60.7)	188 (%100)
Ağlayarak sakinleşirim	46 (%56.1)	36 (%43.9)	82 (%100)
Diğer	10 (%20.4)	39(%79.6)	49 (%100)
TOPLAM	604 (%43.0)	800 (%57.0)	1404 (%100)
$X^2=42.349$ Sd=6 P=,000			

Tablo 11, öğrencilerin sorunlarıyla baş etme yollarının cinsiyet itibariyle farklılık gösterip göstermediğine ilişkin ki-kare testi sonuçlarını göstermektedir. Buna göre, bayan öğrenciler, sorunlarını erkeklere oranla daha çok ağlayarak ya da ailelerinden yardım isteyerek hafifletirken/çözerken, erkek öğrenciler daha çok kendileri araştırarak, oluruna bırakarak ya da bir uzmandan yardım alarak hafifletme/çözme yoluna gitmektedirler. Yapılan ki-kare testi sonucunda öğrencilerin cinsiyetleri ile sorunlarıyla baş etme yolları arasında anlamlı farklılık bulunmuştur.

6. Tartışma ve Sonuç

Üniversite öğrencileri, erişkin döneme geçme aşamasında olan çocukluk çağı sonrası ilk gruptur. Bu öğrencilerin üniversite eğitiminin başlaması ile birlikte alıştıkları aile ortamları içerisinde ayrışmaları, dış etkilere daha açık hale gelmeleri ve kendi özgür seçimlerini daha belirgin şekilde yapmaya başlıyor olmaları nedeniyle akademik, psikolojik, sosyal, kültürel, ekonomik, sağlık, yaşam, iletişim, meslek edinme ve boş zamanı değerlendirme ile ilgili birçok sorunları meydana gelmektedir. Bu çalışmada, üniversite öğrencilerinin yukarıda belirtilen konulardaki sorun alanları ve öğrencilerin bu sorunlarla baş etme yolları Erciyes Üniversitesi örneğinde tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin profillerini daha iyi tanımak amacıyla öncelikle sosyo-demografik özelliklerine yer verilmiştir. Buna göre öğrencilerin yüzde 56,2'si erkek, yüzde 43,8'i ise bayandır, çoğunluğu 20-22 yaş grubunda yer

almaktadır ve büyük kısmının annesi ve babası bir arada yaşamaktadır. Öğrenciler üniversite öncesi hayatlarının büyük kısmını daha çok şehir merkezlerinde geçirmişlerdir. Ailelerinin çoğunun gelir durumu orta düzeydedir. Eğitim-öğretim dönemi içinde ailesinin yanında kalan öğrenci sayısı, arkadaşları ile birlikte evde, özel yurtlarda, devlet yurdunda ve vakıf yurtlarında kalanların toplam sayısının yaklaşık dörtte birini oluşturmaktadır.

Öğrencilerin sorun alanlarını tespit etmek amacıyla yapılan faktör analizi sonucunda üç grupta toplam 23 faktör (sorun alanı) belirlenmiştir. Sorun alanları ile cinsiyet birlikte incelendiğinde (t-testi) erkek öğrencilerin, öğretim üyeleri/elemanlarıyla ilgili sorunları, yaşam sorunları, ekonomik sorunları, sağlık sorunları, meslek edinme sorunları, kötü alışkanlıklarla ilgili sorunları, çevreyle iletişim sorunları, aile ve toplumla ilgili sorunları, kendini ifade etme sorunları ve psikolojik destekle ilgili sorunları bayan öğrencilere kıyasla daha fazladır. Ancak; ders çalışma ve sınavla ilgili sorunlar, idari sorunlar, eğitim sorunları, ders dışı faaliyetlerle ilgili sorunlar, sosyo-kültürel sorunlar, boş vakitle ilgili sorunlar, bölümle ilgili sorunlar, ailevi sorunlar, psiko-sosyal sorunlar, psikolojik sorunlar, kişilerarası iletişim sorunları, diğer sorunlar ve içsel iletişim sorunları ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Faktörler arası ilişkinin düzeyi incelendiğinde psikolojik sorun yaşayan, boş vakitle ilgili sorun yaşayan öğrencilerin aynı zamanda ders çalışma ve sınavlarla ilgili de sorunlarının olduğu; meslek edinme kaygısı, sorunu yaşayan öğrencilerin aynı zamanda ekonomik sorunlarının olduğu; kendini ifade etme sorunu yaşayan öğrencilerin aynı zamanda çevreyle iletişim sorunlarının da olduğu; aile ve toplumla ilgili sorun yaşayan öğrencilerin aynı zamanda psikolojik sorunlarının da olduğu görülmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre Erciyes Üniversitesi'nde eğitim gören öğrenciler bir sorunla karşılaştıklarında öncelikle kendi kendilerine araştırma yaparak sorunlarını çözmeye ya da hafifletme yoluna gitmekte, daha sonra sırasıyla arkadaşlarından yardım isteme, ailelerinden yardım isteme, herhangi bir yere başvurmadan işi olurlarına bırakma, söz konusu konuyla ilgili bir uzmandan yardım isteme ve ağlayarak sakinleşme yoluna gitmektedirler. Bayan öğrenciler sorunlarını erkeklere oranla daha çok ağlayarak ya da ailelerinden yardım isteyerek hafifletirken/çözerken, erkek öğrenciler daha çok kendileri araştırarak, olurlarına bırakarak ya da bir uzmandan yardım alarak hafifletme/çözme yoluna gitmektedirler.

Ayrıca, öğrencilerin sorun/sorunlarla karşılaştıklarında sorun/sorunlarla ilgili bir uzmandan yardım isteme oranlarının çok düşük olduğu ve Erciyes Üniversitesi Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri Birimi ile diyaloga geçenlerin sayılarının çok az olduğu görülmektedir. Bu durum öğrencilerin sorunlarıyla daha iyi baş edebilmesi, alternatif çözüm yolları üretebilmesi

bakımından önemli bir yardımcı birim olan Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri Biriminin yeterince kullanılmadığı anlamına gelmektedir.

Öğrencilerin ve eğiticilerin katılacağı seminerlerin düzenlenmesi ve bilgilendirme toplantılarının periyodik olarak gerçekleştirilmesi, öğrenci sorunlarının çözülmesindeki duyarlılığın artırılmasına katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Altunışık, R., R. Coşkun ve Diğerleri, *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı*, Geliştirilmiş Beşinci Baskı, Sakarya Yayıncılık, Sakarya, 2007.
- Baymur, F., Lise ve Dengi Okullara Devam Eden Öğrencilerin Problemleri, *Yayınlanmamış Araştırma*, MEB Eğitim Araştırmaları Servisi, 1965.
- Bilgin, Mehmet, “Üniversite Öğrencilerinin Sorunları ile Değerleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, *Ç.Ü Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt: 2, Sayı: 20, 2001, ss.18-25.
- Büyüköztürk, Şener, *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi*, Pegema Yayınları, Ankara, 2004.
- Çuhadaroğlu, F., “Üniversite Gençlerinde Kimlik Bocalamaları”, *Üniversite Gençliğinde Uyum Sorunları Sempozyumu Bilimsel Çalışmaları*, Bilkent Üniversitesi Psikolojik Danışma ve Araştırma Merkezi, Ankara, 1989, ss.35-41.
- Çulha, M. ve Dereli, A., “Atılganlık Eğitimi Programı”, *Psikoloji Dergisi*, Sayı 21, Cilt 6, 1987, ss.120-140.
- Ekşi, Aysel, *Gençlerimiz ve Sorunları*, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1982.
- Erdoğan, İrfan, *Pozitivist Metodoloji*, Erk Yayınları, Ankara, 2003.
- Gizir, Cem Ali, “Orta Doğu Teknik Üniversitesi Son Sınıf Öğrencilerinin Problemleri Üzerine Bir Çalışma”, *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 1, Sayı 2, Mersin, Aralık 2005, ss.196-213.
- Güldiken, Nevzat ve Özekicioğlu, Halil, “Anadolu Üniversitelerinde Ailelerinden Uzakta Öğrenim Gören Öğrencilerin Barınmaya İlişkin Sorunları”, *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Cilt 5, Sayı 1, 2004, ss.163-180.

- Hair, Joseph F., Anderson, Rolph E. ve diğerleri, *Multivariate Data Analysis*, Prentice-Hall, USA, 2008.
- Henriksen, J.A.S., “Orientation and Counseling in a California Community Collage: Surveying the Perspectives of a Multicultural Student Population”, *Community Collage Review*, Vol. 23, No. 2, 1995, ss.59-74.
- Kepçeoğlu, Muharrem, *Psikolojik Danışma ve Rehberlik*, Ankara Yayınevi, Ankara, 1992.
- Kıranşal, Nilüfer, Biçer, Necla ve diğerleri, “Kars Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Okuldaki Akademik Danışmanlık Hizmeti İle İlgili Görüş ve Beklentilerinin İncelenmesi”, *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*, Cilt:1, Sayı:2, Aralık 2008, ss.13-20.
- Kurtuluş, K., *Pazarlama Araştırmaları*, Avcıol Basım Yayın, İstanbul, 1998.
- Mazıcıoğlu, Mümtaz ve Öztürk, Ahmet, “Üniversite 3 ve 4. Sınıf Öğrencilerinde Beslenme Alışkanlıkları ve Bunu Etkileyen Faktörler”, *Erciyes Tıp Dergisi*, Cilt: 25, Sayı:4, 2003, ss.172-178.
- Nakip, Mahir, *Pazarlama Araştırmaları*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2003.
- Özbay, G., *Üniversite Öğrencilerinin Problem Alanlarını Belirlemeye Yönelik Bir Ölçek Geliştirme Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması*, K. T. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trabzon, 1997.
- Özdemir, İ., *Gazi Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Problemleri*, Hacettepe Üniversitesi, Psikolojik Hizmetler Ana -Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 1985.
- Özgüven, İbrahim Ethem, “Üniversite Öğrencilerinin Sorunları ve Başetme Yolları”, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı: 7, 1992, ss.5-13.
- Tan, Hasan, *Psikolojik Danışma ve Rehberlik*, İstanbul Yayınevi, İstanbul, 1992.
- Twenge, J. M., *Ben Nesli*, Çeviren:Esra Öztürk, Kaknüs Yayınları, İstanbul, 2009.
- Ural, Ayhan ve Kılıç, İbrahim, *Bilimsel Araştırma Süreci ve SPSS İle Veri Analizi*, Detay Yayıncılık, Ankara, 2006.
- Yeşilyaprak, Binnur, “Üniversite Gençliğinin Psikolojik Sorunları”, *Psikoloji Dergisi*, Sayı: 20, 1986, ss.81-96.